

Класифікація і склад кооперативів в інституціональних координатах України

*О.В. Манжура, к.е.н., заступник директора
Полтавського кооперативного технікуму
manzhura11@ukr.net*

Методологія дослідження. За допомогою системного підходу побудовано авторську класифікацію кооперативів, економіко-статистичними методами оцінено їх роль як інституціональних одиниць економіки.

Результати. Обґрунтовано такі ознаки класифікації кооперативів: обслуговувана територія, тип членства, тип членів кооперативу, головна функція або вид господарської діяльності, галузева і функціональна ознака (для обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів), стан дотримання принципів кооперації. Аналіз складу і структури кооперативів за мірою зменшення кількості суб'єктів господарювання дав змогу розташувати їх у такому порядку: фермерські господарства, обслуговуючі кооперативи, споживчі товариства та їхні спілки, сільськогосподарські кооперативи, кредитні спілки тощо.

Новизна. Запропонована автором класифікація, на відміну від існуючих, враховує формальні та неформальні інститути функціонування кооперативів в Україні. Вона повною мірою ґрунтується на правових нормах, які містить кооперативне законодавство. Опис неформальних інститутів дає змогу пояснити наявність псевдокооперативних форм і визначити заходи боротьби з ними.

Практична значущість. Обґрунтовано перспективність розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, які на відміну від виробничих являють собою особливий тип підприємства корпоративного (інтегрованого) типу, визнаний розвиненими країнами і значущий для аграрного сектору економіки України.